

SEPTEMBAR 1998.

SEKRETARIJAT- BEOGRAD, VOJVODE STEPE 412, TEL/FAX (3811) 39-71-056

E-mail: yucigre@EUnet.yu; Web site: <http://www.bglink.com/jukocigre>

Reč predsednika

Počinjemo sa izdavanjem periodičnog informativnog glasila JUKO CIGRE pod nazivom INFORMATOR.

Jednu davnašnju zamisao, želju i potrebu pretvaramo u stvarnost.

Namera je da se na ovaj način svi članovi JUKO CIGRE i oni koji to formalno nisu, a interesuju se, ili su profesionalno vezani za problematiku rada velikih elektroenergetskih sistema, još više povežu i što bolje obaveste o radu jugoslovenske i međunarodne CIGRE.

Čitajući INFORMATOR upoznaćete se sa radom Izvršnog odbora JUKO CIGRE, Sekretarijata i Studijskih komiteta, sa terminima, sadržajem i mestima održavanja važnijih skupova naše i međunarodne CIGRE, sa raspoloživom literaturom.

Podsetićemo vas na obaveze individualnih i kolektivnih članova. Nastojaćemo da izborom tematskih sadržaja privučemo pažnju i podstaknemo interes što većeg broja stručnjaka i kolektiva za aktivni rad u JUKO CIGRE.

Uspех u realizaciji ovih zamisli umnogome će zavistiti od saradnje sa čitaocima. Stoga će svako ukazivanje, predlog, sugestija ili konstruktivna kritika biti dobrodošli i doprineće kvalitetu ovog glasila.

Počeli smo, trudićemo se da uvek bude bolje.

Očekujemo vašu pomoć. Sa vašim doprinosom ostvarićemo cilj najstarije i najbrojnije asocijacije u oblasti elektroenergetike - razvoj i razmenu tehničkih znanja i informacija pri proučavanju problematike od interesa za Jugoslovenski elektroenergetski sistem, kako u domaćim, tako i u međunarodnim okvirima.

Novosti

Iz Sekretarijata JUKO CIGRE

Na Skupštini JUKO CIGRE održanoj 28.05.1997. godine u Herceg Novom izabrani su na period od četiri godine:

g. Vojislav Milić za predsednika JUKO CIGRE

Prof. dr Dragomir Jelovac za podpredsednika JUKO CIGRE. Gospoda Drago Davidović, Branko Kotri i mr Nenad Katić su novi članovi Izvršnog odbora JUKO CIGRE.

Plaketu JUKO CIGRE kao najviše priznanje na 23. Savetovanju u Herceg Novom dobili su gospoda :

Slobodan Plazinić	(STK 22)
Prof. dr Dragomir Jelovac	(STK 23)
Radmilo Antić	(STK 34)
mr Velimir Nikolić	(STK 37)

Na 16. sednici Izvršnog odbora JUKO CIGRE održanoj 04.03.1998. godine u Beogradu, za generalnog sekretara JUKO CIGRE na period od četiri godine izabrana je g-đa Gordana Spaić.

Inovacija web site -a JUKO CIGRE na Internetu.

Na predlog Sekretarijata CIGRE i generalnog sekretara, g. M. Herouard-a, Jugoslovenski komitet je počeo sa inovacijom svoje Internet prezentacije. Očekuje se da će se novi, doradjeni web site pojaviti krajem septembra 1998. godine. Na taj način će JUKO CIGRE biti svrstan u grupu od jedanaest nacionalnih komiteta koji imaju svoju prezentaciju na Internetu.

Iz Sekretarijata CIGRE, PARIZ

U skladu sa praksom CIGRE ustanovljenom 1995. godine, svake parne godine se vrši izbor individualnih članova u zvanje " Distinguished Member".

Za sticanje ovog počasnog zvanja u 1998. godini, sa naše strane kandidovan je g. Nikola Vučinić - aktivni i istaknuti član STK 22 - Nadzemni vodovi JUKO CIGRE, autor više radova, i član WG 22.09 SC 22, sa periodom od preko deset godina individualnog članstva u CIGRE.

Besplatni primerci časopisa ELECTRA za studente elektrotehnike

CIGRÉ nastavlja sa praksom započetom 1997. godine pa je i u 1998. godini predloženo 20 studenata završne godine energetskog odseka, za besplatan prijem časopisa ELECTRA. Obuhvaćeni su istaknuti studenti elektrotehnike sa fakulteta u Beogradu, Novom Sadu, Podgorici, Nišu, Čačku, Srpskom Sarajevu i Prištini.

Novi sastav studijskih komiteta u 1998. godini

Izvršni komitet CIGRÉ je 15.06.1998. godine razmatrao predloge nacionalnih komiteta za novi sastav studijskih komiteta. Predlog JUKO CIGRÉ je usvojen i četiri jugoslovenska stručnjaka su nominovana za članove posmatrača za period od 6 godina :

Prof. dr Jovan Nahman (SC 23 produžetak mandata)
mr Đorđe Golubović (SC 34)
g-đa Jovanka Gajica (SC 35)
Prof. dr Nešo Mijušković (SC 39 i WG 39.03)

Stručni skupovi u 1998. i 1999. godini

Domaći

održani

- ✓ 9. Simpozijum – Upravljanje i telekomunikacije u EES, Herceg Novi, 18. – 20. maj 1998.
- ✓ 15. jubilarni Simpozijum o kablovima Novi Sad 08. – 11. jun 1998.

planirani

- ✓ 24. Savetovanje JUKO CIGRÉ, maj 1999.

Međunarodni

održani

- ✓ 3rd South African Regional Conference on New Technologies for Effective Power Systems, Johannesburg, South Africa, 19 – 21 May 1998
- ✓ Cigre Regional Meeting on 400 kV Electric Power system in Poland – 35 years of experience, Czestochowa, Poland, June 1998.
- ✓ VI SEPOPE – Symposium of Specialists in Electric Operational and Expansion Planning, Salvador (BA), Brazil 24 – 29 May 1998.
- ✓ Conference on Insulation Coordination for Electricity Development in Central European Countries, Zagreb, Croatia, 9 – 11 September 1998.
- ✓ International Colloquim on Insulator Technologies Composite Insulators : Why yes- Why no Sarajevo, Bosnia-Herzegovina, 16-17 September, 1998

planirani

- ✓ GCC Cigre 9th Symposium on Power Systems Insulation Coordination, Abu Dhabi, UAE, 28 – 29 October 1999.
- ✓ Working Plant and System Harder. Enhancing the management and performance of plant and power systems London, UK , 07 – 09 June 1999.
- ✓ Power System Issues in Rapidly Industrialised Countries, Kuala Lumpur, Malaysia 20 – 24 September 1999.
- ✓ Cigre Regional Panel Session, SC 14 Lusaka, Zambia, 14 - 17 June 1999
- ✓ HVDC Users Conference Skukuza, South Africa, 20 - 24 June 1999

Publikacije

Publikacije JUKO CIGRÉ

- ✓ Publikacije 23. Savetovanja JUKO CIGRÉ
- ✓ Zbornik radova :
Komplet od 16 svezaka
Sveske po izboru
- ✓ ZBORNİK RADOVA na CD - u
- ✓ ZBORNİK RADOVA sa 9. Simpozijuma – Upravljanje i telekomunikacije u EES, maj,1998.
- ✓ ZBORNİK REFERATA sa 15. jubilarnog Simpozijuma o kablovima, jun 1998.

Nove knjige u Sekretarijatu JUKO CIGRÉ

- ✓ Međunarodni elektrotehnički IEC Rečnik sa terminima na srpskom jeziku
ELEKTROENERGETIKA, ELEKTRONIKA I TELEKOMUNIKACIJE
- ◆ Knjiga 1 : engleski, francuski, ruski, nemački, španski, italijanski, holandski, poljski, švedski, srpski (definicije su na engleskom jeziku), 950 strana
- ◆ Knjiga 2 : francuski, engleski, ruski, nemački, španski, italijanski, holandski, poljski, švedski, srpski (definicije su na francuskom jeziku), 985 strana
- ◆ Knjiga 3 : srpski, engleski, francuski, 450 strana

Publikacije CIGRÉ

- ✓ Časopis ELECTRA (od broja 148/93 do 178/98)
- ✓ Publikacije SC CIGRÉ i njihovih radnih grupa (WG) :
- ❖ Impact of DSM, IRP and distributed generation on power systems (Symp., Neptun, Romania, 18-19/06/97) (SC 37)

- ❖ Report on large turbine generator maintenance practices (SC 11)
- ❖ Interferences produced by corona fields of electric systems (SC 36) + Add.
- ❖ Electric and magnetic fields produced by transmission systems (SC 36)
- ❖ Monograph on GIS very fast transients (SC 33)
- ❖ Guidelines form representation of network elements when calculating transients (SC 33)
- ❖ Database management for Telecontrol Systems (SC 35)
- ❖ Tower top geometry (SC 22)
- ❖ Load flow control in high voltage systems using FACTS controllers (SC 38)
- ❖ Metal oxide surge arresters in AC systems (SC 33)
- ❖ Guide to procedures for estimating the lightning performance of transmission lines (SC 33)
- ❖ Guidelines for the evaluation of dielectric strength of external insulation (SC 33)
- ❖ Modeling of voltage collapse including dynamic phenomena (SC 38)
- ❖ Analysis and optimisation of SVC use in transmission systems (SC 38)
- ❖ Foundation testing (SC 22)
- ❖ The use of expert systems for power system restoration (SC 38)
- ❖ Indices predicting voltage collapse including dynamic phenomena (SC 38)
- ❖ Guide on the influence of high voltage AC power systems on metallic pipelines (SC 36)
- ❖ Magnetic fields in HV cable systems. 1. Systems without ferromagnetic component (SC 36)
- ❖ New opportunities for optical fiber technology in Electricity Utilities (SC 35)
- ❖ Business opportunities for power utilities in telecom. market (SC 35)
- ❖ Review of IEC 826 " Loading and strength of overhead lines " (SC 22)
- ❖ Analysis and control of power system oscillations (SC 38)
- ❖ Integrated control and communication systems (Helsinki, Finland 28-30/08/95) (SC 35)

✓ Publikacije sa 37. Savetovanja CIGRÉ :

- ◆ 15 Grupa radova GR 11 - GR 39
- ◆ CD sa referatima na engleskom jeziku
- ◆ LUC (Links Universities - CIGRÉ)
- ◆ Panel I - Impact of deregulation on operation and planning of large power systems
- ◆ Govor g. Gao Yan sa otvaranja 37. Savetovanja " To forward China Power Industry with great Oportunities and Expectation to the 21st Century "
- ◆ Registar delegata 37. Savetovanja po zemljama
- ◆ Katalog sa izložbe CIGRE EXPO 98

Kao svake parne godine, međunarodno savetovanje CIGRÉ, poslednje u ovom veku, održano je u Parizu, u periodu od 30.08. do 05.09. 1998. godine u Palais des Congres.

CIGRÉ je najbrojnija međunarodna asocijacija u oblasti elektroenergetike, koja okuplja 7477 individualnih, i 850 kolektivnih članova iz 75 zemalja. Broj nacionalnih komiteta se ove godine uvećao na 52.

Tradicionalno, sadržaj 37. Savetovanja je obuhvatio izlaganje i diskusiju radova, sastanke studijskih komiteta i radnih grupa, panel diskusije i workshop, skupštinu, tehničke posete i izložbu. Učestvovalo je oko 3000 delegata iz 80 zemalja sveta.

Otvorio ga je g. Gao Yan, generalni direktor sektora energetike Kine, u nedelju, 30.08.1998. godine.

Na 37. Savetovanju izložen je 271 rad u 15 grupa i održana su dva okrugla stola u obliku panel diskusija:

Panel I : Uticaj deregulacije na rad i planiranje velikih energetskih sistema.

Panel II : Problemi vezani za elektrotehničke materijale i njihov vek trajanja.

Po prvi put je organizovan Workshop LUC - " Links between Universities and CIGRÉ " sa preferencijalnim temama: Obrazovanje inženjera za industriju, Praksa u industriji i postdiplomske studije, Saradnja univerzitet - CIGRÉ u oblasti istraživanja. Prezentirano je 40 radova koji identifikuju probleme i predlažu rešenja u zemljama kao što su SAD, Brazil, Velika Britanija, Australija, Argentina, Francuska, Nemačka, itd. a koja su od interesa i za nas, znajući da su problemi školstva u oblasti elektroenergetike slični širom sveta. Takođe je 04.09. 1998. održan Workshop na temu " Recent Incidents on Electric Systems throughout the World "

Generalna Skupština CIGRÉ je održana 31.08.1998. godine. Usvojena su povećanja članarina za 1999. i 2000. godinu na osnovu procenjene stope inflacije, kao i sredstva za modernizaciju Sekretarijata radi zadovoljenja povećanog broja zahteva korisnika.

JUKO CIGRÉ je bio zastupljen sa radom 11-203 " Life Time Management and the Impact on its Extension at Hydrogenerators from Portile de Fier and Djerdap Hydropower Substations", u kojem su koautori bili V. Milosavljević i V. Vidaković.

Član posmatrač u SC 39, Prof. dr Nešo Mijušković je u Gr 39 - Upravljanje i eksploatacija u EES, dao prilog diskusiji u pismenoj formi na preferencijalnu temu br. 1, pitanje br. 3. Na 37. Savetovanju je učestvovalo 20 stručnjaka iz Srbije, Crne Gore i Republike Srpske, koji su članovi Studijskih komiteta 11, 12, 13, 33, 34, 36, 37, 38 i 39. Od posebne važnosti na 37. Savetovanju bilu su susreti predsednika i generalnog sekretara JUKO CIGRÉ sa predsednikom CIGRÉ g. M. Chamia i generalnim sekretarom g. M. Herouard-om, kao i sa predsednicima i/ili generalnim sekretarima nacionalnih komiteta Rumunije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Makedonije, Izraela, Grčke, SAD, Velike Britanije i Japana.

Prof. Vladimir Ljubojević

Dana 16. jula 1998. godine, preminuo je u svojoj 89. godini Profesor inženjer Vladimir Ljubojević, dugogodišnji nosilac tehničkog razvoja Elektroprivrede Srbije.

Rođen je 20. septembra 1909. u Ostrogonu. Diplomirao je na elektromašinskom fakultetu u Beogradu 1933. god. Brilljantan teoretičar i praktičar, profesor Ljubojević je bio niz godina u samom vrhu tehničkog kadra Elektroprivrede.

Odmah nakon formiranja Jugoslovenskog Komiteta CIGRÉ, postaje jedan od njegovih najaktivnijih članova. Na prvom zasjedanju CIGRÉ u Ljubljani 1953. god. nastupa sa zapaženim referatom i ubrzo preuzima vođenje sekcije IV – Električne mreže. Na predlog Elektroenergetičara Srbije, 1960. godine JUKO CIGRÉ ga bira za svog predsednika.

Elektrotehnički fakultet u Beogradu ga bira za svog vanrednog profesora i poverava mu nastavu iz predmeta "Elektrane i razvodna postrojenja", koju je uspešno vodio od 1953. do 1964. godine.

Odlikovan je ordenom rada III i II stepena i dobitnik je brojnih društvenih priznanja. Na predlog Elektroprivrede Srbije, septembra 1995. postaje član Stručno-konsultativnog saveta, u kojem učestvuje iznoseći svoja gledišta po brojnim problemima aktuelne Elektroprivrede. Oktobra iste godine, prima najveće priznanje Elektroprivrede Srbije, Povelju sa plaketom "Đorđe Stanojević" u znak priznanja za izuzetan doprinos u razvoju Elektroprivrede i elektrifikacije Srbije.

Lik i dela Profesora Vladimira Ljubojevića, ostaju trajno sa ostalim velikanima Elektroprivrede Srbije, u istorijskim analizama razvoja EPS a njegovim saradnicima i prijateljima u nezaboravnoj uspomeni.

Izvod iz nekrologa Prof. M. Golubovića

Prilikom susreta sa Predsednikom i Generalnim Sekretarom CIGRÉ vođen je razgovor o aktivnostima i radu JUKO CIGRÉ, 24. Savetovanju koje će biti održano maja naredne godine, dvostrukom jubileju JUKO CIGRÉ 2001. godine, o radu ostalih nacionalnih komiteta, kao i o članstvu u Administrativnom savetu.

Zaključak predsednika g. M. Chamia je da se JUKO CIGRÉ može svrstati u red aktivnih komiteta. Konstruktivni predlozi izneti po ostalim pitanjima za vreme ovog susreta biće realizovani u narednom periodu.

U vezi sa 37. Savetovanjem održana je od 31.08. do 03.09. 1998. godine u Palais des Congres izložba pod nazivom " Haute Tension CIGRÉ EXPO 98 ". Na 3000 m² okupilo se oko 90 izlagača iz celog sveta koji su predstavili proizvode i usluge vezane za rad velikih elektroenergetskih sistema. Na ovoj međunarodnoj izložbi iz oblasti proizvodnje i prenosa električne energije na visokom i vrlo visokom naponu bili su prisutni, između ostalih i : EDF, ALSTOM, ABB, HYDRO QUEBEC, KEMA, CERAM, DALEKOVOD, DIAGNOSTIC, MESSKO, MONITORING SYSTEMS, ELECTRON INTERNATIONAL, IPH GmbH, SEL, NKF KABEL, NGK INSULATORS, itd.

Članstvo i članarina

JUKO CIGRÉ

- ✓ Individualna članarina za 1998. godinu iznosi 30,00 din.
- ✓ Kolektivna članarina za 1998. godinu iznosi 2000,00 din.

JUKO CIGRÉ ima 1958 registrovanih stručnjaka koje obaveštava o svojim aktivnostima. Za 1998. godinu je 125 individualnih članova izmirilo članarinu.

Na adrese 300 kolektiva poslat je poziv za učlanjenje. 32 organizacije su se odazvale pozivu da budu kolektivni članovi u 1998. godini.

CIGRÉ

- ✓ Individualna članarina za 1998. godinu iznosi 440 FrF.
- ✓ Kolektivna članarina CIGRÉ za 1998. godinu iznosi 2960 FrF za industriju i 1480 FrF za obrazovne ustanove.

Radi postizanja uslova za priznavanje nacionalnog komiteta od strane CIGRÉ (najmanje 40 ekvivalentnih individualnih članova), izvršeno je pretvaranje kolektivnih članova u ekvivalentne individualne.

U 1998. godini broj individualnih članova CIGRÉ je 55, što sa još tri kolektivna (tri elektroprivrede) koji čine 15 ekvivalentnih individualnih članova, obezbeđuje pravo na dostavljanje jednog rada na savetovanju CIGRÉ u 2000. godini